

Convorbiri despre NICHITA STĂNESCU cu profesorul Nicolae Mohorea Corni

Geo Calugaru

Îmi amintesc de faptul că, prin 1980, cu doar trei ani înainte de a ne spune adio tuturor, NICHITA STĂNESCU, pe al cărui chip de zeu, suferința începuse să-și pună amprenta, m-a onorat să ia parte la o întâlnire, cu cititori ce frecventau biblioteca unei instituții culturale din Capitală. Intenția mea a fost de a realiza o discuție liberă despre poezia pe care o scria, despre condiția scriitorului în societatea în care trăiește. Neputând să-și reprime cultul pe care îl avea pentru Mihai Eminescu, când am apărut cu el în fața sălii supraaglomerate, uitând cu totul ceea ce îl rugasem, ne-a oferit tuturor celor de față, preț de mai bine de o oră, o magnifică mărturisire despre iubirea sa față de Eminescu.

O întâmplare fericită a făcut ca, începând din anul 2003, să fac parte din Cenaclul literar „Perspessicius”, condus de regretatul prof.univ.dr. MARCEL CRIHANĂ și să fiu coleg cu profesorul scriitor NICOLAE MOHOREA CORNI.

În scurt timp ne-am împrietenit și astfel, aflând că a fost coleg și prieten cu NICHITA STĂNESCU, supranumit și „îngerul blond”, i-am propus să realizăm împreună mai multe convorbiri despre acesta și cum a acceptat, cu bucurie, am purces la treabă.

Cum anul acesta (2015), pe 31 martie, dacă ar mai fi trăit, ar fi împlinit 82 de ani (n.1933), ofer, din setul de interviuri (convorbiri), în limita spațiului alocat, segmentul referitor la studenția din perioada studiilor la Facultatea de litere a Universității București, în care a fost coleg și prieten cu interlocutorul meu.

- Domnule profesor, referitor la nonconformistul său, se spune despre Nichita Stănescu că era mereu pus pe șotii, găsind imprevizibile interpretări la chestiuni ce păreau foarte serioase, stârnind prin gestul său, hazul dar și admirația colegilor. Ne-ați putea relata o astfel de întâmplare?

- Numai puțin să-mi amintesc! A, da, o să vă povestesc ceva, de n-o să vă vină să credeți cât de inventiv putea fi Nini (așa îi spuneau prietenii). Era la o oră de latină (seminar cu asistenta Hetco) colega noastră de grupă Maria Preduț, de invidiat pentru cunoștințele ei la această disciplină, traducea și comenta un text latin în care era vorba despre luptele dintre patricieni și plebei: „În aplanarea conflictului intervenea un bătrân patrician, Menenus Agrippa, delegat al Senatului, pentru a trata cu plebeii. Ca să se facă mai bine înțeles, acesta le-a spus fabula cu organele corpului omenesc care se răsculară contra trândavului stomac și refuzau să mai lucreze pentru el, fără să-și dea seama că vor pieri toate împreună cu stomacul”.

Nichita Stănescu, pus pe glume, ca de obicei, intervine pe un ton foarte serios și relatează o variantă a fabulei:

„Era vorba de o ședință în care putea avea dreptul la pensionare (anual) doar un singur organ.

Toate au luat cuvântul pe rând, motivând cererea de pensionare.

Picioarele: Noi vă cărăm pe toate în spate. Nu mai putem.

Stomacul: Eu vă hrănesc pe toate. Nu mai pot, vă rog să mă credeți.

Pe rând au luat cuvântul: inima, ochii, gura ș.a.

La un moment dat se aude un glas stins (al lui Nichita):

- Eu am dreptul la pensionare. Nu mai pot nici eu.

- Dar cine ești tu? Ridică-te, să te vedem!

- Dacă aş putea să mă ridic, n-aş cere pensionarea.
- Râs prelungit cu lacrimi...
- Prietena lui Nichita, Magdalena, care mai reuşea uneori să-i tempereze pornirea spre astfel de şotii, roşeşte până în vârful nasului şi spune:
- Nini, prea ai făcut-o de oaie!
- Ne aflam totuşi la începutul anilor '50, noua putere politică făcea eforturi disperate să se consolideze, tinereţea, cu nevoia sa de a se exprima neîngrădit, nu putea să nu constituie o problemă. Ce se mai putea inventa ca, totuşi, atmosfera să fie cât de cât respirabilă, fără însă a vă pune excesiv în pericol?
- Ce să vă spun?! Mai ales în primii doi ani de studenţie (1952-1953), teroarea politică şi ideologică era insuportabilă.

Şedinţele se ţineau lanţ. Uneori durau trei-patru ore. Se analiza permanent munca (rezultatele la învăţătură şi „atitudinea”).

Datorită felului său de a fi, în grupă, Nichita era calul de bătaie pe multe probleme. La şedinţe, pentru a le da greutate, venea, de fiecare dată, un delegat al Comitetului pe facultate. Magdalena, în relaţii bune în această perioadă cu Nini, era organizatoarea UTM. Obiectiv, îl critica pe soţul ei, dar cu mânuşi. Vorba ceea: îi era milă ca ţiganului de pilă.

Nichita înţelegea şi el că trebuie să fie autocritic şi exemplele lui cu sindicatul mă vizau, mai în glumă, mai în serios, pe mine.

Într-o şedinţă de grupă, era criticat pentru faptul că nu se preocupa de „însuşirea” limbii ruse.

Luând cuvântul de pe poziţie autocritică, a spus o fabulă (Nichita era pasionat de această specie literară): „O păsărică ciripea zglobie, pe o pajişte, la coada unei vaci. La un moment dat, Joiana s-a bălegat şi, fără veste a fost acoperită de baliga vacii.

Cu greu s-a zbatut şi a reuşit să scoată capul prin baligă şi atunci a ciripit iarăşi voioasă.

Din ţăriile cerului, un erete a reperat-o şi a „cules-o” din baligă, zburând cu prada în nori”.

„Morală - a spus Nichita - era şi, adăugăm noi, este că nu toţi câţi te bagă în rahat îţi vor răul; şi nici toţi care te înalţă îţi vor binele”.

Cum era de aşteptat, şedinţa a devenit instantaneu prilej de destindere.

- După câte vă amintiţi, după moartea lui Stalin, dar mai ales după ce Hrusciiov făcuse ţândări mitul răposatului, a urmat o perioadă de dezgheţ, de oarecare relaxare. Cum au reacţionat studenţii la noua realitate?

- Cum era de aşteptat, în facultate a început să se manifeste o atitudine de descătuşare. În seminar, în cămin, studenţii mai făceau câte o glumă, mai spuneau câte un banc pe seama unor figuri politice ale momentului.

Cel mai intens a simţit relaxarea Nichita Stănescu şi nu a pierdut prilejul să ne demonstreze acest fapt. Cum s-au petrecut lucrurile?

La un seminar de marxism-leninism pe care îl conducea asistenta Letiţia Papu (sora ilustrului profesor Edgar Papu) către sfârşitul orei, aceasta, ca să-şi facă o idee cât şi cum înţelesesem noi din ceea ce se străduise ea să ne facă să pricepem, a pus o întrebare: „Cum vedeţi voi trecerea de la socialism la comunism?”

Nichita Stănescu s-a oferit să dea el răspunsul. Cred şi acum că nu-l avea pregătit şi că a fost o izbutită improvizaţie pe moment.

„Trecerea de la socialism la comunism eu mi-o reprezint în felul următor: un tren încărcat cu multă lume pleacă de la Moscova spre Extremul Orient. Drumul trece de-a lungul Siberiei. La un moment dat, s-au terminat cărbunii. Era în plină taiga. Lumea coboară, taie copaci şi locomotiva porneşte mai departe. Merge şi merge. Pădurea rămâne în urmă. Suntem în tundră. S-a terminat iarăşi combustibilul. Toată lumea coboară, adună ierburi şi locomotiva porneşte mai departe. Străbate acum un câmp alb cât vezi cu ochii. S-a terminat iarăşi combustibilul. Un tovarăş propune: ne dezbrăcăm de haine, le folosim drept combustibil şi mergem mai departe. Zis şi făcut. Trenul

pornește și după un timp de mers, se oprește în același câmp alb. Se aude o voce de comandă: coboară toată lumea! Am ajuns!"

Asistenta s-a uitat atentă la Nichita Stănescu. Nu a comentat absolut nimic. A spus doar: „Pentru ora următoare conspectați din „Capitalul” de K.Marx de la pagina...la pagina...”

Paul Maceta - Nichita Stănescu

Nichita Stănescu (n. Nichita Hristea Stănescu, 31 martie 1933, Ploiești, județul Prahova — d. 13 decembrie 1983 în Spitalul Fundeni din București) a fost un poet, scriitor și eseist român, ales post-mortem membru al Academiei Române.

Considerat atât de critica literară cât și de publicul larg drept unul dintre cei mai de seamă scriitori pe care i-a avut limba română, pe care el însuși o denumea „dumnezeiesc de frumoasă”, Nichita Stănescu aparține temporal, structural și formal, poeziei moderniste sau neo-modernismului românesc din anii 1960-1970. Nichita Stănescu a fost considerat de unii critici literari, precum Alexandru Condeescu și Eugen Simion, un poet de o amplitudine, profunzime și intensitate remarcabile, făcând parte din categoria foarte rară a inovatorilor lingvistici și poetici. A fost laureat al Premiului Herder.

(sursa: wikipedia)

Poem

*Spune-mi, dacă te-aș prinde-ntr-o zi
și ți-aș săruta talpa piciorului,
nu-i așa că ai schiopăta puțin, după aceea,
de teamă să nu-mi strivești sărutul?...*

Din volumul „O viziune a sentimentelor”, 1964